

напредък с финансовите инструменти на ЕСИФ

Европейски социален фонд

Финансови инструменти

Финансовите инструменти, съфинансирани от Европейския социален фонд, са устойчив и ефективен начин за инвестиране в растежа и развитието на хората и техните умения, за да се насърчава заетостта и целите за социална интеграция в Европейския съюз. Те могат да подпомагат широк спектър от цели за развитие в полза за широк кръг получатели, с потенциал средствата да бъдат многократно използвани за по-нататъшни инвестиции.

Европейският социален фонд (ЕСФ), един от Европейските структурни и инвестиционни фондове, цели по-добра заетост и по-справедливи възможности в живота на всички. Това е главният инструмент на Европейския съюз за подпомагане наемането на хора на работа (или на по-добра работа), за интегриране в обществото на хора в неравностойно положение и за осигуряване на по-справедливи възможности за живот на всички. Това се постига чрез инвестиране в европейските хора и в техните умения – заети и безработни, млади и възрастни.

ЕСФ разполага с общ бюджет от 86 млрд. евро за периода 2014-2020 г. Тази помощ е насочена към приблизително 15 милиона души годишно за излизане на пазара на труда или за подобряване на техните умения да намират работа, или за по-добра социална интеграция на определена група от хора в неравностойно положение.

Подкрепата от ЕСФ може да се предоставя чрез безвъзмездна финансова помощ (грантове) и във все повече случаи чрез финансови инструменти.

През периода 2007-2013 г. 49 финансови инструмента, ограничени най-вече до подпомагане на малки и средни предприятия, са били използвани в 7 държави-членки, за финансиране на инициативи на ЕСФ. Скромното участие в тях показва, че основните действащи лица в ЕСФ не разполагат с опит за използването на тези инструменти и за среща с пазарните механизми. От друга страна това предполага наличието на голям потенциал за ефективно справяне със социални предизвикателства чрез използването на фондове за многократно употреба.

Финансови инструменти

- очаква се да бъдат възвърнати;
- револвиращи са, т.е. възвърнатите средства се използват отново в същата област;
- подходящи са за финансово жизнеспособни проекти, т.е. такива, които се очаква да генерират достатъчен приход или спестявания, за да изплатят обратно получената подкрепа;
- проектирани са да привличат съфинансиране от други източници, вкл. от частния сектор, за да се увеличи количеството налични средства особено в сектори/области с проблеми в достъпа до финансиране;
- могат да са под формата на кредити, гаранции или дялово участие;
- могат да подпомогнат финансовото предлагане, като допринесат за развитието на пазара;
- могат да се използват в допълнение с безвъзмездна помощ (грантове); и
- могат да бъдат управлявани от национални или регионални банки, международни организации, като Европейската инвестиционна банка или Европейския инвестиционен фонд, от финансови посредници и (само за заеми и гаранции) от управляващи органи.

През периода 2014-2020 г., с отчитането на преимуществата на финансовите инструменти, тяхното използване е разширено до **всички тематични цели** и се очаква по-нататъшно засилване на тяхната употреба, заради подобрените и по-гъвкави опции за приложение.

Финансови инструменти могат да се съфинансират от ЕСФ, ако **подкрепят инвестиционните приоритети, описани в оперативните програми на ЕСФ** на държави-членки и региони, при условие, че са насочени към адресиране на **идентифициран пазарен пропуск**, т.е. области, в които банките не желаят да предоставят заеми и/или където частният сектор не иска да инвестира. Например за случаите, когато не е налично достатъчно финансиране за започване на не-бизнес начинания, когато пазарът не осигурява достатъчно капитал за малки и средни предприятия/прохождащи компании, или за случаите, когато отхвърлени хора/общности се нуждаят от финансиране за успешно реинтегриране в образованието или на трудовия пазар.

По този начин финансовите инструменти могат да допринесат за постигането на следните тематични цели на ЕСФ:

- Насърчаване на заетостта и поддържане на трудовата мобилност;
- Инвестиране в образование, умения и обучение през целия живот;
- Насърчаване на социалната интеграция и борба с бедността;
- Подобряване капацитета на институциите и ефективна публична администрация.

Потенциално ЕСФ може да подкрепи широк спектър от финансови инструменти:

- **Кредити** за области без достъп до пазарно финансиране (например от банките) или с цел предоставяне на по-добри условия от наличните (напр. с по-ниски лихви, по-дълги периоди на изплащане, или с по-благоприятни изисквания по обезпечението). Например, може да се предоставят заеми на частни лица за създаване на техни собствени предприятия или да започнат по-нататъшно обучение, за социални предприятия, или за институции, работещи с маргинализирани общности – напр. принудени да мигрират граждани на трети държави – за по-доброто им интегриране в европейската социална структура.
- **Микрокредити** за хора, често без достъп до финансови услуги, обикновено предоставяни за кратък период и без или с малко обезпечение. Пример за това може да бъде предоставянето на заеми на социални предприятия или на млади предприемачи или на безработни лица, за получаване на специализирано обучение и подобряване на перспективите им за намиране на работа.
- **Гаранции**, които се предоставят в уверение на заемодателите, че техният капитал ще бъде възстановен, в случай, че получателите на заеми изпаднат в несъстоятелност. Например, чрез гаранции, съфинансирани от ЕСФ, могат да бъдат подпомогнати млади предприемачи или социални предприятия, насочени към възрастни/дългосрочно безработни, но без необходимата финансова подкрепа. По този начин те ще създадат още работни места в икономиката.

- **Дялово участие**, при което се инвестира капитал в замяна на придобиването на пълна или частична собственост в дадена фирма; инвеститорът в дялово участие може да поеме частичен управленски контрол върху фирмата и може да участва в разпределянето на печалбите. Дяловото участие може да бъде осъществено на различни етапи от жизнения цикъл на даден бизнес. Все пак, общественото подкрепяните дялови участия се използват най-вече за начален капитал за финансиране на стартиращи и новопрохождащи компании (вкл. рисков капитал). Дяловото участие е най-подходящо за по-високо рискови фирми и такива с потенциално по-бърз растеж, както и за по-малки местни организации, напр. такива които създават нови устойчиви работни места или които пилотират финансови иновации, за подпомагане на социални организации, предоставящи ценни социални услуги, или които са фокусирани върху нови технологии за решаване на съществуващи социални проблеми.

Финансовите инструменти могат да се предлагат и в комбинация с безвъзмездна финансова помощ (грантове) и други форми на подкрепа. Често е необходимо да бъде подобрена инвестиционната готовност, като предварително изискване за привличане на инвестиционни фондове. За тази цел ЕСФ може да финансира консултантска и друга подкрепа чрез грантове.

Възможно е също ресурсите на ЕСФ да бъдат използвани за финансови инструменти, управлявани на ниво ЕС, за микрофинансиране и социално предприемачество по програмата за Заетост и социални иновации (ЗИСИ).

Финансовите инструменти, съфинансирани от ЕСФ, могат да допринесат за дългосрочното развитие и разнообразяване на инвестиционните възможности чрез подкрепа на дейности в области, където нивата на инвестиции са били под оптималните и чрез разработването на жизнеспособни проекти, които отварят нови пазарни възможности. Те могат също и да създават възможности за инвеститори и финансови посредници. Достъпът до финансиране обикновено е скъп и труден за фирми от социалния сектор и в много държави-членки банките считат сектора за високорисков по отношение на предоставянето на заеми и достъпа до кредитиране. Въпреки това, някои проекти могат да станат по-привлекателни инвестиции благодарение на финансови инструменти, подкрепени от общественения сектор, и свързаното с това споделяне на риска.

За повече информация

За справочник за управляващите органи относно финансовите инструменти по програмите на ЕСИФ:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

За информация относно методологията за предварителна оценка на финансови инструменти:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

За законодателството, засягащо Европейските структурни и инвестиционни фондове:

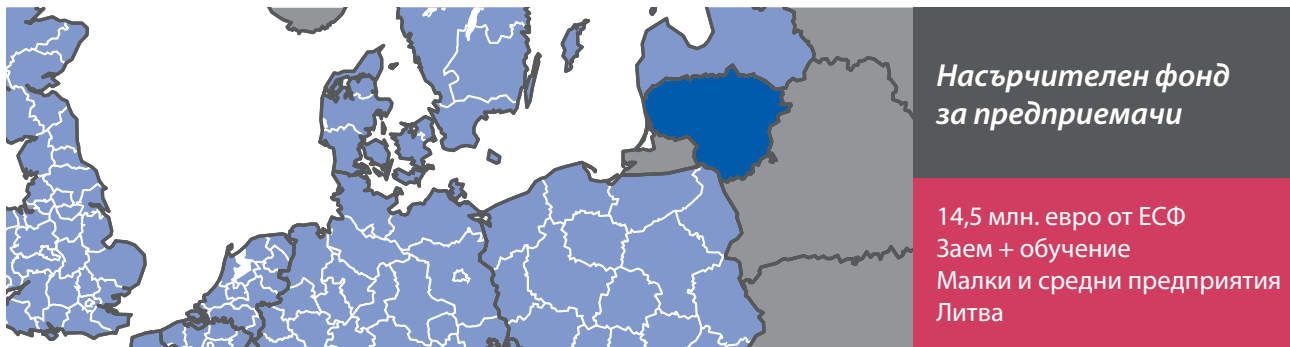
http://ec.europa.eu/regional_policy/bg/information/legislation/regulations/

За интернет страницата 'ФИ-компас', платформата за консултантски услуги относно финансовите инструменти на ЕСИФ:

<http://www.fi-compass.eu/>

За повече информация относно Регламента на Европейския социален фонд, вкл. и за регламентите за изпълнение и за делегираните актове:

<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

... подкрепа на предприемачи за развитие на устойчив бизнес ...

Насърчителният фонд за предприемачи в Литва предоставя кредити в комбинация с безплатно обучение за стартиращи компании, индивидуални предприемачи и социални предприятия. Приоритетно се работи с групи в неравностойно положение, т.е. безработни или инвалидизирани хора и с лица под 29 или над 50 години.

От 2009 г., фондът е подкрепил самонаемане и предприемачество за поддържане на активността на хора в бизнеса и на трудовия пазар, което е довело до създаването на 2 000 работни места. Това илюстрира как комбинацията от безплатно обучение и заеми може да бъде насочена към запълване на пазарни празнини по отношение на стартиращи компании.

... запълване на недостига на финансиране, с който се сблъскват, започващи бизнеса си компании, без достатъчно възможности за обезпечаване ...

Инструментът за гаранции за стартиращи компании и микрокредити в Естония, е насочен към компании в техните първи три години на дейност. Фондът гарантира за първоначален капитал и такъв за разширение на бизнеса, в допълнение на безплатна консултантска помощ. Той е на разположение да изготвя бизнес планове като част от изискванията за кандидатстване за заем за първоначално създаване на компания. Обучението се осигурява от общинските центрове за развитие на Ентърпрайз Естония.

Финансовият инструмент работи от 2008 г. и до декември 2013 г. е предложил 304 гаранции.

... помощи за лица и микрокомпании без достъп до пазарно финансиране ...

Фондът за микрокредити на ЕСФ Кампания, Италия, подпомага стартиращи компании и бизнес инкубатори чрез заеми до 25 000 евро при нулеви лихви. Това стимулира инвестициите, заетостта и растежа в региона чрез подпомагането на лица, които нямат други възможности за финансиране. От 2012 г., Свилупо Кампания, регионалната агенция за икономическо развитие, е открила офиси в целия регион. Те предоставят цялостна информация, консултации и безплатна подкрепа за бизнеса в неговата първоначална фаза. До момента са били подпомогнати 1 845 бенефициенти, от които 1 400 са малки или средни предприятия и микрокомпании, а 445 са частни лица, като са създадени 1 145 работни места в региона.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 "Financial Instruments and IFIs' Relations"
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg